

Sygn. akt I PK 370/16

POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z powództwa T.P.
przeciwko I. Spółce Akcyjnej w B.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 października 2017 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w B.
z dnia 28 września 2016 r., sygn. akt V Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 28 września 2016 r., sygn. akt V Pa (...) Sąd Okręgowy w B. w sprawie z powództwa T.P. przeciwko I. S.A. w B. o zapłatę oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego w B. z 17 maja 2016 r., sygn. akt VI P (...), w którym Sąd pierwszej instancji oddalił powództwo.

Sąd drugiej instancji podzielił i przyjął za własne ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy. Sąd odwoławczy podzielił również ocenę prawną dokonaną przez Sąd Rejonowy.

T.P. był zatrudniony w I. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony

od 1 listopada 2011 r. do 1 lutego 2013 r. w pełnym wymiarze czasu pracy. Zgodnie zawartą umową o pracę, powód zajmował stanowisko kierownika budowy. Jego wynagrodzenie zasadnicze zostało ustalone w kwocie 4.900 zł brutto miesięcznie, zaś od 1 maja 2012 r. - 5.600 zł brutto miesięcznie.

W dniu 1 lutego 2013 r. pracodawca rozwiązał z powodem umowę o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia z powodu ciężkiego naruszenia przez niego podstawowych obowiązków pracowniczych, tj. z przyczyn określonych w art. 52 § 1 k.p. Od powyższego oświadczenia woli pracodawcy odwołał się T.P.. Wniósł o zasądzenie odszkodowania w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia (21.330 zł) za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę oraz ustalenie, iż był zatrudniony w I. na stanowisku kierownika kontraktu z miesięcznym wynagrodzeniem w wysokości 7.110 zł. Wyrokiem z 17 grudnia 2013 r. (sygn. akt VI P (...)) Sąd Rejonowy w B. uwzględnił żądanie T.P. w całości. Natomiast Sąd drugiej instancji wyrokiem z 17 kwietnia 2014 r. (sygn. akt V Pa (...)) zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że oddalił powództwo o ustalenie i zasądził od I. kwotę 18.532,50 zł tytułem odszkodowania. Sąd Okręgowy w B. przyjął, że wynagrodzenie T.P. liczone jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy wynosiło 6.177,50 zł, a wysokość wynagrodzenia zasadniczego została skutecznie ustalona w umowie o pracę.

Pismem z 12 lutego 2014 r. T.P. zawiązywał pracodawcę do próby ugodowej. Domagał się zapłaty kwoty 155.620,38 zł tytułem należnego mu wynagrodzenia, skapitalizowanych odsetek od tego wynagrodzenia, wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych wraz z odsetkami oraz odszkodowania związanego z brakiem możliwości pozyskania pracy po rozwiązaniu stosunku pracy. Wniosek nie zawierał sprecyzowania, jaka część żądanej kwoty jest wynikiem roszczenia o podwyższone wynagrodzenie zasadnicze ani też według jakich zasad wynagrodzenie to miało być naliczone. Zawiązywanie do próby ugodowej zostało poprzedzone wezwaniem pozwanego do zapłaty w/w kwoty z powyższych tytułów. Podjęta próba ugodowa okazała się być bezskuteczna (sygn. akt VI Po (...)).

Sąd Apelacyjny oddalając apelację strony powodowej stwierdził między innymi, że Sąd Rejonowy słusznie oddalił powództwo w zakresie zapłaty wyrównania wynagrodzenia zasadniczego powoda, powołując się na związanie

prawomocnym orzeczeniem Sądu Okręgowego w B. (sygn. akt V Pa (...)). Bowiem związanie stron prawomocnym orzeczeniem obejmuje także zakaz ponownego prowadzenia sporu co do ustalonych okoliczności faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia zakończonego sporu sądowego, w zakresie w jakim ustalenia te indywidualizują sentencję wyroku jako rozstrzygnięcia o przedmiocie sporu i w jakim określają istotę danego stosunku prawnego. Tymczasem w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w B. wydanego w sprawie V Pa (...) wskazano, że nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, że powód będąc zatrudnionym u pozwanego powinien otrzymywać wynagrodzenie w wysokości 7.110 zł miesięcznie. To, że inni kierownicy kontraktów mieli wyższe, niż powód wynagrodzenie, wynikało z treści ich umów. Z kolei powód miał ustaloną w umowie o pracę wysokość wynagrodzenia w wysokości 4.900 zł, a później na mocy aneksu - 5.600 zł miesięcznie, zatem brak było podstaw do przyjęcia, że wynagrodzenie powoda należało się mu w innej wysokości. Sąd Okręgowy w sprawie V Pa (...) zasądził na rzecz powoda odszkodowanie, wyliczając jego wysokość w oparciu o wynagrodzenie wynikające z umowy o pracę. Tym samym Sąd Okręgowy faktycznie określił w tej sprawie wysokość wynagrodzenia należnego powodowi. W konsekwencji, w niniejszej sprawie nie była dopuszczalna ponowna ocena prawna, co do okoliczności objętych prawomocnym rozstrzygnięciem. W związku z tym Sąd Rejonowy związany był w niniejszej sprawie tym ustaleniem.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy nie znalazł również podstaw dla uwzględnienia zarzutu naruszenia art. 365 § 1 k.p.c., polegającego na uznaniu, że w przedmiotowej sprawie Sąd pierwszej instancji przy wydawaniu wyroku częściowego był związany prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w B. z dnia 17 kwietnia 2014 r. wydanym w sprawie o sygn. akt V Pa (...)

Dalej, w ocenie Sądu odwoławczego, biegu przedawnienia nie przerwał wniosek powoda o zawezwanie do próby ugodowej z 14 lutego 2014 r. Sąd drugiej instancji przypomniał, że związane oznaczenie sprawy, o którym mowa w art. 185 § 1 k.p.c. nie zwalnia wnioskodawcy od ścisłego sprecyzowania jego żądania tak, aby było wiadomo - jakie roszczenia i w jakiej wysokości oraz kiedy wymagalne są objęte wnioskiem. Nie spełnienie powyższego wymogu powoduje, że bieg przedawnienia roszczenia nie przerywa się. Sąd Rejonowy wskazał także, że

pracownik, który żąda wyrównania wynagrodzenia za pracę i jego pochodnych, aby jego wezwanie do próby ugodowej przerwało bieg przedawnienia, musi dokonać dokładnego oznaczenia. Tymczasem, wniosek powoda o zawezwanie do próby ugodowej wskazywał ogólnie, że domaga się on zapłaty kwoty 155.620,38 zł z tytułu wynagrodzenia zasadniczego, odszkodowania oraz za nadgodziny. Powód nie sprecyzował jednak - jaka suma odnosi się do każdego z tych roszczeń oraz jakiego okresu dotyczy. W tej sytuacji, w ocenie Sądu Okręgowego, należało uznać, że wniosek rzeczywiście był sformułowany zbyt ogólnie i w związku z tym nie mógł skutecznie przerwać biegu przedawnienia.

Z uwagi na powyższe bezzasadne okazały się, zdaniem Sądu drugiej instancji, zarzuty naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 291 § 1 k.p. i art. 295 § 1 pkt 1 k.p.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył w części oddalającej apelację skargą kasacyjną powód. Skargę oparto na zarzucie naruszenia przepisów prawa materialnego oraz przepisów postępowania.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na przyczynach określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 oraz 2 k.p.c. Wskazano, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne związane ze stosowaniem art. 365 § 1 k.p.c. w zakresie związania wyrokiem, podczas gdy Sąd Okręgowy w B., którego to wyrokiem miał być związany Sąd w przedmiotowej sprawie, nie ustalał jakie wynagrodzenie powinien osiągać powód na stanowisku kierownika kontraktu, a powództwo o ustalenie oddalił z uwagi na brak interesu prawnego powoda, a także istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych w zakresie zastosowania art. 291 § 1 k.p. oraz art. 295 § 1 pkt 1 k.p.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o:

1. wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, z uwagi na brak spełnienia ustawowych przesłanek określonych przepisem art. 398⁹ § 1 k.p.c.,

2. w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o oddalenie skargi kasacyjnej w całości,

3. w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o wyznaczenie rozprawy,

4. o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz potrzeba dokonania wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 czy też 2 k.p.c.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz

wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

Skarżący nie wykazał, aby w sprawie w istocie występowało istotne zagadnienie prawne, które wymagałyby rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy. Skarżący wskazuje, że zagadnienie prawne dotyczy wykładni art. 365 § k.p.c. w związku z koniecznością określenia zakresu związania sądu wyrokiem wydanym w innej sprawie. Należy jednak zauważyć, że kwestia ta była już wielokrotnie przedmiotem wykładni ze strony Sądu Najwyższego, który wielokrotnie wyjaśniał, że związanie stron prawomocnym orzeczeniem dotyczy także zakazu ponownego prowadzenia sporu co do ustalonych okoliczności faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia zakończonego sporu sądowego, w zakresie w jakim ustalenia te indywidualizują sentencję wyroku jako rozstrzygnięcia o przedmiocie

sporu i w jakim określają istotę danego stosunku prawnego. Nie jest zatem dopuszczalne odmienne ustalenie zaistnienia, przebiegu i oceny istotnych dla danego stosunku prawnego zdarzeń w kolejnych procesach sądowych między tymi samymi stronami, chociażby przedmiot tych spraw się różnił (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z 21 czerwca 2007 r., IV CSK 63/07, LEX nr 485880; wyrok Sądu Najwyższego z 7 kwietnia 2011 r., I PK 225/10, LEX nr 896456; wyrok Sądu Najwyższego z 14 listopada 2013 r., II PK 38/11, M.P.Pr. 2014 nr 4, s. 210-212). W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawarto jakiegokolwiek argumentacji, która mogłaby uzasadniać konieczność uzupełnienia dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego lub też jego zmiany.

Ponadto należy zauważyć, że Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną opierając się na stanie faktycznym ustalonym przez sądy niższych instancji i co do zasady nie może zmieniać ustaleń faktycznych sądów. Również istotne zagadnienie prawne, które miałyby skutkować przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania powinno pozostawać w związku ze stanem faktycznym sprawy, na kanwie której się wyłoniło. Tymczasem skarżący formułując swoje zagadnienie prawne zmierza w istocie do podważenia ustaleń faktycznych Sądów *meriti* i uzyskania akceptacji dla swojej tezy, zgodnie z którą Sąd Okręgowy w B. w wyroku wydanym w sprawie V Pa (...) nie poczynił ustaleń w zakresie należnego wynagrodzenia powoda, podczas gdy stoi to w sprzeczności z okolicznościami ustalonymi w niniejszej sprawie, z których wynika, że Sąd zasądzając odszkodowanie na rzecz powoda ustalił kwotę należnego mu wynagrodzenia i wprost wskazał, że brakuje podstaw, aby przyjąć inną wysokość wynagrodzenia powoda.

Z kolei, oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecnicze źródła (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; czy z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 424365 i 1652383).

Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.; z 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, niepubl.; z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

Skarżący nie wykazał aby w sprawie rzeczywiście wyłoniła się potrzeba dokonania wykładni przepisów art. 291 § 1 k.p. oraz art. 295 k.p., a tym bardziej, że w zakresie tych przepisów występują jakieś rozbieżności w orzecznictwie. Za utrwaloną należy uznać linię orzecniczą, zgodnie z którą związane oznaczenie sprawy, o którym mowa w art. 185 § 1 k.p.c. nie zwalnia wnioskodawcy od ścisłego sprecyzowania jego żądania, tak, aby było wiadomo, jakie roszczenia, w jakiej wysokości i kiedy wymagalne są objęte wnioskiem. Niespełnienie tego wymogu powoduje brak powiązania z zawezwaniem do próby ugodowej skutku w postaci przerwy biegu przedawnienia roszczenia, skoro z zawezwania tego nie wynika nawet, z jakimi roszczeniami występuje wnioskodawca. Tym samym czynność ta przerywa bieg terminu przedawnienia jedynie co do wierzytelności precyzyjnie

określonej we wniosku, zarówno co do przedmiotu, jak i jej wysokości (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 238/06, LEX nr 358793; wyrok Sądu Najwyższego z 25 listopada 2009 r., II CSK 259/09, LEX nr 551105; wyrok Sądu Najwyższego z 19 marca 2012 r., II PK 175/11, LEX nr 1164729). Należy zauważyć, że w żadnym wypadku nie podważa trafności tej linii orzeczniczej i nie jest z nią sprzeczny powołany w skardze kasacyjnej wyrok Sądu Najwyższego z 19 marca 2012 r., II PK 175/11, LEX nr 1164729), bowiem powyżej wskazane orzecznictwo również wyraża pogląd, że zawezwanie do próby ugodowej na podstawie art. 185 § 1 k.p.c. przerywa bieg terminu przedawnienia w odniesieniu do wierzytelności określonych w tym wezwaniu, tak co do przedmiotu żądania jak i co do wysokości. Co więcej, również Sady rozpoznające przedmiotową sprawę w pełni ten pogląd zaakceptowały. Nie oznacza to jednak, że zawezwanie do próby ugodowej nie musi spełniać jakichkolwiek warunków, aby wywołać skutek w postaci przerwania biegu przedawnienia, a właśnie braki zawezwania wniesionego przez powoda przesądziły o tym, że roszczenia uległy przedawnieniu.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2 ma swoją podstawę w art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 9 ust. 1 pkt 2 w zw. § 2 pkt 5 oraz § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

as